Gemeente Leusden
Ingekomen:
04 JAN. 2022
Reg.nr.:

t: 088 888 6666
e: info@ltonoord.nl
w: www.ltonoord.nl

Postadres:
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Hoofdkantoor:
Zwartewaterallee 14
8031 DX Zwolle

Het College van Burgemeester en Wethouders
en de gemeenteraad van de gemeente Leusden
Postbus 150
3830 AD LEUSDEN

Datum: 30 december 2021 Referentie: UT/RK/MvD/21.112m

Betreft: **Reactie LTO Noord en Agrarische Collectieven op niet tekenen Pact Groen Groeit Mee**

Geachte heer, mevrouw,

Op dit moment wordt het programma Groen Groeit Mee (hierna: GGM) ontwikkeld. Het is de bedoeling dat een groot aantal stakeholders in het landelijk gebied het programma ondersteunt door middel van een nog te ondertekenen Pact. De afgelopen maanden heeft er een aantal gesprekken plaatsgevonden tussen afgevaardigden van LTO Noord, de Agrarische Collectieven en bestuurders die betrokken zijn bij de ontwikkeling van het programma GGM en bij het af te sluiten Pact. LTO Noord en de Agrarische Collectieven hebben besloten om het Pact niet te ondertekenen. Op een aantal voor de agrarische sector cruciale onderdelen is gebleken dat het Pact geen zekerheid biedt om tot ondertekening over te gaan. Hieronder wordt een aantal argumenten gegeven waarom er is gekozen voor het niet ondertekenen van het Pact. Vervolgens zullen wij met betrekking tot het Pact en het programma aangeven hoe wij in de toekomst eventueel wel kunnen samenwerken.

Waarom niet tekenen?
Tijdens de bovengenoemde gesprekken hebben LTO Noord en de Agrarische Collectieven een aantal voor de agrarische sector cruciale punten ingebracht. Deze punten volgen onder deze alinea. Met betrekking tot een aantal van deze punten kan het Pact geen zekerheid bieden. Een aantal punten is wellicht niet relevant voor het Pact, maar zijn voor de agrarische sector wel bepalend voor de toekomst van de landbouw in Utrecht. Derhalve willen we deze punten ook met u delen.

1. Het Pact GGM sluit niet (voldoende) aan bij de landbouwvisie van de Provincie Utrecht. GGM richt zich voornamelijk op recreatief groen. De opgave heeft echter wel betrekking op agrarisch areaal. Aangezien de opgave agrarisch areaal raakt, hadden we graag gezien dat de doelstellingen van de Utrechtse landbouwvisie verwerkt waren in het Pact.

2. Op gebiedsniveau praat de agrarische sector al met de provincie, gemeente en waterschappen en andere belanghebbenden. Daarvoor voegt het ondertekenen van het Pact niets toe.

3. Om de ambities van het Pact te realiseren komt het areaal landbouwgrond onder druk te staan. Voor de agrarische sector is het juist van belang om landbouwareaal zoveel mogelijk te behouden voor de sector. Behoud van landbouwareaal is namelijk van belang om de transitie van de agrarische sector naar een (extensievere) sector, die kringlopen zoveel mogelijk weet te sluiten, mogelijk te maken. In het Pact wordt geen duidelijkheid gegeven over het behoud van agrarische grond.

4. De landbouw ziet in het pact geen beleidsruimte ontstaan voor de bevordering van Multifunctionele Landbouw. Het aanbod om in de fase van de daadwerkelijke programmering van GGM te onderzoeken welke beleidsruimte daarvoor nodig is, maakt het op dit moment te onzeker om het Pact te ondertekenen.

5. Het pact GGM levert geen bijdrage aan het realiseren van een duurzaam economisch perspectief voor agrarische ondernemers; een verdienmodel ontbreekt. Dit is echter wel belangrijk. Het aanbod om in de fase van de daadwerkelijke programmering van GGM onderzoek te doen naar het verdienmodel maakt het op dit moment te onzeker om het Pact te ondertekenen.

6. Uit het Pact komt niet naar voren in hoeverre de ambities van GGM een bedrage leveren aan de transitie van de agrarische sector naar een (duurzamere en extensievere) sector die kringlopen zoveel mogelijk weet te sluiten.

7. Het pact GGM geeft geen duidelijkheid over de mogelijkheid tot het 'stapelen' van opgaves om ruimteclaims te combineren.

8. De toekomstige agrariër zal zijn inkomen halen uit diverse bronnen, zoals voedselproductie (primaire inkomensbron), recreatie, landschaps- en natuurbeheer. Vooralsnog is natuur- en landschapsbeheer geen 'verdienmodel', alleen vergoeding voor inkomstenderving. Mogelijkheden om met natuur geld te verdienen zijn beperkt. In plaats van deze vergoeding moet een verdienmodel worden ontwikkeld voor het leveren van maatschappelijke diensten. Het Pact GGM biedt hier geen perspectief voor.

9. De landbouw heeft behoefte aan flexibele regelgeving om agrariërs te faciliteren bij innovatieve ontwikkelingen die hij/zij voor zijn agrarische bedrijf voor ogen heeft (planologische ruimte) en die aansluiten bij de transitie van de sector om kringlopen zoveel mogelijk te sluiten. Ook is er behoefte aan flexibele regelgeving voor het ontwikkelen van nieuwe vormen van landbouw. Mogelijk kunnen nieuwe vormen van landbouw een positieve bijdrage leveren aan de transitie van de landbouw. Deze regelgeving moet onderdeel zijn van de Omgevingswet (Omgevingsverordening). De in de Omgevingsverordening genoemde experimenteerruimte kan hiervoor gebruikt worden.

10. Het is van belang dat er meer integraal gekeken wordt naar ruimtelijke opgaven, aangezien de gronddruk in de Provincie Utrecht hoog is. Denk bijvoorbeeld aan het combineren van natuur en landbouw, zonnepanelen op daken in plaats van agrarische gronden.

11. LTO Noord en de Agrarische Collectieven zijn voorstander van het oprichten van een fonds voor de bevordering van duurzame landbouw en innovatie. Dit fonds kan onderdeel zijn van het Pact en het Programma GGM. Onze suggestie daarbij is om voor iedere hectare 'rood' een bedrag in het fonds te stoppen. Met dit fonds kunnen innovatieve en verduurzamingsprojecten voor de landbouw gefinancierd worden. Het aanbod om in de fase van de daadwerkelijke programmering van GGM onderzoek te doen naar dit fonds maakt het te onzeker om het Pact op dit moment te ondertekenen.

12. Implementatie van regelgeving omtrent stikstof en bodemdaling zal leiden tot functieverandering van landbouwgrond. Hier kan voor GGM een meekoppelkans liggen. Echter is er nog veel onzekerheid over de opgaves stikstof en bodemdaling. Zolang hier onzekerheid over is, lijkt het ons niet verstandig om het Pact te tekenen.

Samenwerken in de toekomst
De agrarische sector staat open voor samenwerking wanneer er meer duidelijkheid ontstaat bij de uitwerking van het Pact GGM in de tweede fase. Wij zullen plannen ondersteunen die in lijn zijn met de landbouwvisie van de provincie Utrecht en/of die een (economische) meerwaarde opleveren voor de agrarische sector (zoals mogelijke combinaties van landbouw, recreatie en groen, verdienmodellen en beleidsruimte). Verder gaan we graag met provincie en gemeenten in gesprek om binnen de kaders van de Omgevingswet beleid en regelgeving te ontwikkelen die zorgen voor meer mogelijkheden om verbredings- en nevenactiviteiten te ontplooien op agrarische bedrijven. Ook willen we op gebiedsniveau in gesprek om concrete mogelijkheden te bespreken voor recreatief groen. Met betrekking tot de punten die wellicht minder relevant zijn voor het Pact en het Programma GGM, maar wel bepalend zijn voor de toekomst van de Utrechtse agrarische sector, blijven wij graag in dialoog met de relevante partijen.

Conclusie
Als belangrijkste stakeholder en grondeigenaar voelt de agrarische sector zich niet (voldoende) inhoudelijk betrokken bij het pact GGM. Zowel vanuit het oogpunt van de voedselproducenten (LTO Noord) als vanuit de uitvoerders van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (de Collectieven) biedt het geen enkele kans en vormt het enkel een bedreiging. We dagen de schrijvers van GGM uit om bij de uitwerking van het Pact bovengenoemde punten mee te nemen en het zodanig op te schrijven dat er voor onze leden voldoende mogelijkheden in zitten om hen te ondersteunen in de doorontwikkeling van toekomstbestendige bedrijven. Als de schrijvers zich verplaatsen in de positie van deze ondernemers en zij zeggen: "Dit is echt wat voor mij, en helpt mij", dan hebben we een basis voor een goed gesprek. Wij wachten vol enthousiasme af.

Met vriendelijke groet,

p.o.

Bert van Donselaar
Voorzitter LTO Noord Utrecht

Henk-Jan Soede
Voorzitter Agrarische Collectieven Utrecht